

Lucas Bacmeister Wolfgang Tripp

Decas Quaestionum controversarum De Angelis

Rostochii: Kilius, [ca. 1646]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn738046825>

Druck Freier Zugang

1643

unverf.

9. 2. 1646

Part. v

L. Baemeister - W. Friggins.

R. U. theol. 1591. [1646]

D. T. O. M. A.

DECAS

Quæstionum controversarum
DE ANGELIS,

Quam

Permissu Venerandæ Facul-
tatis Theologicæ,

PRÆSIDE

Viro plurimum Reverendô & Clarissimô

DN. M. LUCÆ BACMEISTERO,

S.S. Theologiæ Professore publicô,

In inclita ad Varnum Academia

Publico Eruditorum examini subijcit.

AUTOR ET RESPONDENS

WOLFGANGUS TRIPPIUS,

Naumburgo-Thuringus.

In Auditoriô Majori, horis matutinis

Ad diem 2. Octobr.

[1646]

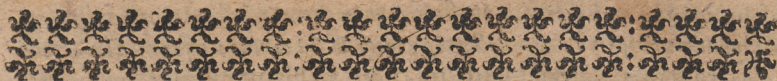
✽(o)✽

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KILII, Acad. Typogr.

Σὺν Χριστῷ.

Eὐχαριστοῦμεν, adhortatio est Apostoli Tharsensis. Quam exhortationem quia & ad nos spectare videmus, suscipere debemus, habere nolumus. Ut ergo temporipresenti, quo memoria Michaelis Archangeli in Ecclesia recolitur, simulq; utilissima de Angelis doctrina proponitur, inserviremus, & hac in parte, DEO Triuni Angelorum Creatori & DOMINO, pro fidei celestis illius exercitus custodia, gratitudinem nostram declararemus: publicam de Angelis Dissertationem instituere placuit.

Rebus in inceptis sis Christe adjutor Jesu.

THES. I.

Angeli verè existunt, veraq; sunt substantia.

I. **P**rima omnium est quaestio, si sint Angeli, si enim non essent Angeli, vana & supervacanea de iis esset dissertatio omnis, & qui de iis disputaret, cum larvis & umbris pugnaret. Ad hoc igitur quaesitum respondeo, quod maxime sint. Quod responsum dilucidabunt adeoq; confirmabunt *Dicta Scripturae* evidentissima; *Apparitiones Angelorum* frequentissima; *opera & effecta* eorum splendidissima. *Dicta* 1. quod attinet, pauca è multis sunt: Dan. 7, 10, Matth. 18, 10. cap. 22, 30. cap. 25, 31. cap. 26, 53. Gal. 3, 19. Ebr. 1, 14. c. 2, 16. 2. Thes. 1, 7, loca ipse vide. 2. *Apparitiones Angelorum* vide iterum cum in Veteri, tum Novò Testamento, quae factae sunt Abraham, Gen. 18, 2. Loth, cap. 19, 1. *Jabakobo*, cap. 12, 12. *Davidi* 2. Schem. 24, 17. *Elija*, 1. Reg. 19, 6. 2. Reg. 1, 3. *Servo Elischahi*, 2. Reg. 6, 17. *Jeschahia*, Jeshai 6, 6. *Josepho viro Mariae*, Matth. 1, 20. & 2, v. 13. 19. *Christo*, cap. 4, 11. Luc. 22, 43. *Utrig; Mariae*, Matt. 28, 2. 5. Marc. 16, 5. *Zachariae*, Luc. 1, 11. *Mariae virgini*, vers. 28. *Pastoribus*, cap. 2, 9. *Mariae Magdalene*, Joh. 20, 12. *Apostolū*, Act. 1, 10. & 5, 19. *Philippo*, 3, 26. &c. 3. *Opera & effecta* Angelorum in sacris pandectis recensentur mirabilia & memorabilia, utpote 1. Quod lex per illos ordinata, Gal. 3, 19. Ebr. 2, 2. 2. *Strages edita in exercitu Assyriorum*, 2. Reg. 19, 35.

A 2

Jescha.

Jescha. 37, 36. 3. *Liberatio Apostolorum ex carcere*, Act. 5, 19. cap. 12, 7. 8. 9.
4. *Quod in novissimò die collecturi è regnò DEI omnia offendicula & eos qui parrant iniquitatem*, Matth. 13, 41. &c. Ex his omnibus, Angelos verè existere, verasq; esse substantias, cuilibet constare arbitror, nisi qui cerebrum in calcancò gerat.

2. Errarunt ergo olim Sadducei (sic dicti à suò Præceptore Saddocò), qui dixerunt, NON esse resurrectionem neq; ANGELUM neq; Spiritum Act. 23, 8. Errant Anabaptista & Libertini, qui docent non esse peculiares creaturas, quæ vocentur Angeli, sed si quando DEUS exerat suam potentiam ad nocendum vel puniendum, hoc vocari malum Angelum; & contrà bonum appellari, si quando DEUS nos custodiat vel conservet. Referente B. Chemitio in Locò de Creatione.

THESES. II.

Angeli non fuerunt ab æternò.

1. Quod ita probo. 1. *Æternitas soli DEO assignatur*, hocq; ipso attributò cæteris rebus omnibus ipse ἀντιδιακρίπτει. Psal. 90, 2. Psal. 102, 26. 27. 28. De Angelorum æternitate, ne unicus in universo Codice Biblicò apiculus. 2. *Angeli mentione invisibilium cæteris accensentur creaturis, in tempore à Deò productis, qui etiam ob id Pater Spirituum nuncupatur* Ebr. 12, 9. Vide etiam Psal. 104, 4. Ebr. 1, 7. Col. 1, 16. *Sed querat quid, si Angeli non fuerunt ab æternò, sed sunt creati, cur Moses ἀγγελον πάλαι non facit mentionem?* Respondeo, afferunt plerumq; duas rationes, cur non faciat mentionem. 1. *quia Moses ut Historicus tantum voluit describere creationem rerum visibilium, unde non meminit Angelorum, & obviarum, unde non meminit metallorum, mineralium.* Scripsit enim suam historiam populo Judaico, qui naturâ rudior & doctrinæ rerum spiritualium minùs capax fuit. 2. *quia si creationem Angelorum meminisset, fortasse populo Judaico ad ἀγγελολατρείαν anam dedisset, qui populus aliàs ad superstitionem & idololatriam plus æquò pronus erat.* Si enim Johannes magnus Apostolus & sanctus vir, humano affectui nimium indulgens, Angelum voluit adorare, quid non cæteris Judæis laicis evenire potuisset. *Et licet Moses in descriptione Mundi non faciat Angelorum mentionem, tamen alibi eorum mentionem inspergit, ut Genes. c. 19. & 31, & alibi.* Quia verò descriptio creationis Angelorum non extat in Mose, multa curiosè disputantur, quando sint creati? Quidam putant eos ante hunc Mundum corporeum creatos esse,

ut

ut Origenes, Basilium, Nazianzenus. Sed non potest tolerari hæc opinio, quia Scriptura per spatium antemundanum semper intelligit æternitatem, ut patet ex Psal 90. Proverb. 8 Joh. 1. & aliis Scripturæ locis. Jam verò Angelis non competit æternitas. Alii eos post hunc Mundum corporeum conditos esse autumant, ut Gennadius & Achacius. Sed & absurda est hæc sententia, quia Deus in Scripturâ nō legitur post sexiduum illud aliquid creasse. *Manet ergo* Angelos in uno sex dierum creationis conditos fuisse, sed quo præcisè die, adhuc sub iudice lis est. *Quòd autem* ante genus humanum producti fuerint, colligitur ex Ijob 38. 4. & 7. Unde quidam dicunt eos *primò die* conditos, cum luce, ex eo quòd in sacra pàgina indignantur Angeli *luci* 2. Cor. 11. 14. Alii eorum creationem ad *diem secundum* referunt, & putant eos simul cum cœlò conditos esse, & eodem statim die quosdam ex illis lapsos, cum operi secundæ diei non addatur à Mose hoc elogium, *vidit Deus quòd esset bonum* &c. Alii statuunt eos *tertiò die* creatos, argumentò ductò ex Colof. 1. 16. Cùm enim Angeli sint in cœlò eosdem habitaculò suò constructò & exornatò priores non fuisse censent. *Sed tantum abest* ut ego hic certum quid determinem, ut potiùs in mediò relinquam, & modestè cum B. Lutherò respondeam: *Non est turpe Theologo, quædam ignorare. Arrogantia autem est, velle videri quòd scias.* Interim manet verissimum, quòd Angeli in creationis *æternitate* sint creati, nec sint æterni.

2. Erravit ergo Aristoteles extra Ecclesiam, qui Mundum æternum, & per consequens etiam Angelos æternos somniavit. Erraverunt & alii in Ecclesiâ viventes, qui Angelis æternitatem affinxerunt; quod inde conijcere licet, quòd in Conciliò Lateranensi Magnò, Confessione Ecclesiæ verba hæc interserta: *Qui suâ omnipotente virtute, simul AB INITIO TEMPORIS, uirumq; de nihilò condidit creaturam, SPIRITUALEM, & corporalem, ANGELICAM, videlicet & mundanam.* Can. 1. Vide D. Först. disp. de Angelis.

THES. III.

Angeli non fuerunt Creatores.

1. Quod fulcio tribus argumentis firmissimis. 1. *Solus DEUS est Creator Celi & Terræ & omnium, quæ in illis sunt.* Ergo non Angeli. De Antecedenti dubitas? en habet clara scripturæ oracula. Jescha. 44. 29. Ego JEHOVAH facio OMNIA extendo COELOS SOLUS expando terram PER MEIPSUM. Joh. 1. 3. OMNIA PER IPSUM facta sunt, & sine eo factum est NIHIL, quòd factum est. Col. 1. 16. 17. Per illum creata sunt OMNIA quæ in celis sunt, & quæ in terrâ &c. OMNIA per illum & in illum creata sunt,

sunt, & ipse est ANTE OMNIA, & OMNIA per illum consistunt. Apoc. 4, 11. Tu creasti OMNIA, & propter voluntatem tuam sunt & creata sunt. 2. Ad creationem requiritur potentia ac virtus infinita. At qui Angelorum potentia ac virtus non est infinita. Ergo. Major est *αὐτότης* ☉. Creatio enim est productio entis ex non ente: inter hoc verò & illud infinita distantia, quæ non nisi infinita virtute & potentia mutari potest. Unde & Scriptura passim, ex opere Creationis, infinitam Dei potentiam astruit. Jescha. cap. 40, 26. cap. 42, 5. cap. 45, 18. Minor & ipsa certa est ac indubia. Quoniam enim Angelis tribuitur potentia Pl. 103, 20. 2. Thes. 1, 7. 2. Pet. 2, 11. attamen negatur omnipotentia; sicut velex hac gnome Apostolicâ abundeliquet: Ebr. 2, 5. Non Angelû subiecit orbem terræ futurum, de quo loquimur. 3. Creature non possunt esse Creatores, Aliàs essentiale discrimen inter Creatorem & creaturas confunderetur. Atqui Angeli sunt creature, sicut in præcedenti Quæstione probatum dedi. Ergo. Vide D. Forst. l. 6. 2. Errarunt ergo Saturniliani, sic dicti à Saturnilō quodam: itemq; Basilidiani ita denominati à Basilide Saturnili Condiscipulō. De Saturnilianis Epiphanius commemorat, quòd ita docuerint: A superna virtute descivisse Angelos, qui Mundum & hominem condi derint, & hominem quidem ideo, ut esset imago lucis superna virtutis, quâ Angeli sapius sed ad momentum tantum irradiarentur: & hos Angelos dixisse, faciamus hominem ad similitudinem, omisso, nostram: ut non Angelorum sed superna virtutis imago intelligeretur. Tom. II. l. 1. Hæres. 23. De Basilidianis idem Scriptor Ecclesiasticus, citante D. Forst. quòd ipsorum Antesignanus Basilides finxerit: Ex potestatibus & Angelis factum esse primum supremum cælum, deinde etiam Angelos alios. Hos rursus fecisse secundum cælum, & ipsos rursus fecisse alios Angelos, qui tertium cælum crearent: atq; alios subinde Angelos cælosq; conditos esse, usq; ad 565. cælorum numerum. Ab Angelis proximis nobis cæli, & virtute, quæ in ipso est, factum esse hominem.

THES. IV.

Angeli non sunt Corporei:

1. Quod ex hoc uno satis elucescere statuo, Angeli sunt Spiritus. Pl. 104. 4. Ebr. 1, 14 c. 12. 9. Matth. 8, 16. Luc. 8, 2. Ergo non sunt corporei. Spiritus enim non habet carnem & ossa, teste ipso Salvatore Luc. 24, 39. Adicio ex *περὶ ἑσθίας*, quòd integra legio Diabolorum in uno homine legitur fuisse Luc. 8, 30. quod certè absq; penetratione corporum fieri nequisset, si Angeli essent *ἐνσώματοι*. Sed obijciat quæ, Angeli utiq; sunt Corporei, quia sapius appaernerunt hominibus, quod

quod facere haud potuissent, si non corpora qualiacumq; haberent. *Respondeo*, Angeli sunt naturâ Spiritûs à corpore non dependentes. Quod autem aliquando corpus (sive ex nihilò productum, sive ex elementis, omnipotentia DEI extraordinaria, conflatum) assumpserunt, id factum est *ut* *ὡς οὐροποιῶν*, unde illi corporis istius non fuerunt formæ informantes, sed assistentes. Corpus autem illud oeconomia istâ peractâ vel in nihilum, vel in id unde desumptum, fuit redactum. *Ast pergat quâ*, Angeli utiq; sunt corporei, quia leguntur in sacris comedisse, ut Genes. 18, 9 & 19, 3. *Respondeo*, id factum est *vel apparenter*, cum revera non comederent: *vel ex dispensatione & oeconomia formæ assumptæ: vel non* quod esurirent, sed ut usq; ad tempus revelationis laterent. Quanquam cibus is non materialiter digestus, sed ab angelicâ naturâ flammâ absumptus. Atq; sic etiam, his obstaculis remotis, evici quod Angeli non sint corporei.

2. *Errant* ergo Patres ij omnes, qui corpora Angelis propria attribuerunt, è Græcis quidem, *Iustinus, Tatianus, Origenes & Macarim*: è Latinis, *Tertullianus, Cyprianus, Augustinus & Bernhardus*, qui de corporeitate Angelorum hunc in modum disserit: *Jam quod & supercælestes Spiritûs opus corporibus habeant: illa maxime certos nos faciat vera & verè divina sententia. Nonne omnes (ait) administratorij Spiritûs sunt: nisi in ministerium propter eos, qui hereditatem capiunt salutis? Quonam ergo modo impient ministerium suum absq; corpore: præsertim apud viventes in corpore? Deniq; non est discurrere, nec de locò ad locum transire nisi corporum: quod frequenter Angelos facere tam in dubitata, quàm nota probat auctoritas. Hinc est, quod & visi sunt Patribus: & ad eos intraverunt, & pedes laverunt.* Serm. V. in Cantic. Cantic. Errant adhuc hodie quidam factionis Sacramentariæ focii, inter quos *Zanchius* scribere non veritus: *Angelos habere corpora, sed tamen præstantioris & sublimioris substantia, quàm sint vel aër, vel cæli, qui è chaos fabricati sunt.*

THE S. V.

Angeli in primitivâ creatione omnes pariter boni à Deo fuerunt conditi.

1. Angelos à Deo creatos esse, Thesi. 2. demonstratum dedi, sed an omnes pariter boni, quis ambigat. Quem ut eximam scrupulum, incumbit mihi probare hac Thesi, quod omnes pariter boni à Deo sint creati. Confirmo ergo tribus immotis fundamentis. Sit 1. *Quacumq; DEUS intra sexiduum illud creavit ea omnia & singula valde bona existere, Atqui Angeli*

Angeli etiam in universum omnes, intra sexiduum illud, fuerunt à Deo conditi. Ergo. Propositio desumpta est ex illo πολυτροπήτων Genes. 1. Vidit DEUS cuncta quæ fecerat: & erant valde bona. Assumptionis veritas manifesta est ex iis, quæ, de Creatione Angelorum, superius disputata. 2. Omnis Creatura DEI bona est. 1. Tim. 4. 4. Diabolus etiam creatura DEI est. Ergo. 3. Quicumq; per & propter lapsum non steterunt in veritate, ἀρχὴν suam non servarunt, ἰδίον ἀνεκλήριον deseruerunt: eos aliquando in veritate fuisse, ἀρχὴν suam habuisse, ἰδίον ἀνεκλήριον possedisse, necesse est. Quod enim non habui, non potui amittere. Atqui Angeli mali non steterunt in veritate Joh. 8, 44. ἀρχὴν non servarunt, ἰδίον ἀνεκλήριον deseruerunt Jud. Epist. v. 6. Ergo Angelos malos olim in veritate steterisse, oportet. Et per consequens non sunt mali sed boni in primitivâ creatione creati. 2. Errarunt ergo Manichæi & Priscillianistæ, de quibus Leo Epist. 93 annotavit; eos sensisse, quod Diabolus nunquam fuerit bonus, nec natura ejus opificium sit DEI: sed ex Chao cum & tenebris emeruisse: quia scilicet & nullum sui habeat autorem, sed omnium mali sit ipse principium atq; substantia.

THES. VI.

Angelorum tres ordines & novem chori è Scripturâ non possunt probari.

1. Esse ordinem inter coelestes illos Spiritus, Scriptura vel Archangelorum mentione nos cogit fateri, sed quis & qualis sit ille ordo, nemo mihi è Scripturâ demonstrabit. Et si n. in Scripturâ extant hæ appellationes Angelorum quod appellentur: Seraphim, Cherubim, Throni, Dominationes, Potestates, Virtutes, Principatus, Archangeli, Angeli: nuspiam tamen ex illis talis inibi ἀγγελωπιζία τριχοχῶν constructa cernitur. Ac sanè, si hac de re statuendum, ex Angelorum appellationibus: non novem saltem; sed adhuc plures eorum chori fingendi forent ex iis, quibus insigniuntur nominibus. Gen. 32, 1. Job 38, 7. Dan. 4, 13. Luc. 2, 13. Tandem quid inter voces illas (throni, dominationes, principatus & potestates) discriminis: non satis liquet, fatente Augustinò in Enchirid. ad Laurent. c. 58. Quid inter se distent quatuor illa vocabula: quibus universam illam societatem videtur Apostolus esse complexus dicendo: sive sedes, sive dominationes, sive principatus, sive potestates, dicant qui possunt, sit tamen possunt probare, quod dicunt; Ego me ista ignorare confiteor.

2. Erravit ergo Dionysius, quem fabulantur fuisse Dionysium Areopagitam à Paulò conversum Act. 17, 34. qui hujus fanaticæ opinionis de distri-

distributione Angelorum, in Ordines & Choros dicitur autor. Is enim lib. 1. de celesti Hierarchia cap. 6. ἱεραρχίας illam Angelorum in tres Ἀρχαγγέλους vel τὰς τρεῖς ἱεραρχίας distribuit, collocando in primam: Seraphim, Cherubim, Thronos. In secundam: Dominationes, Potestates, Virtutes. (Sed Gregorius & Bernhardus ponunt: Dominationes, Principatus, Virtutes.) In tertiam: Principatus, Archangelos, Angelos. (Gregorius & Bernhardus locò Principatum ponunt Virtutes.) Errarunt quidam Patres, qui in suis scriptis hujus Commentii meminerunt, veluti Origenes, Methodius, Nazianzenus, Chrysostomus, Gregorius Magnus, Damascenus & alii. Erraverant Scholastici, qui hoc nondum contenti, accuratius & specialius hos ordines descripserunt, ut meritò quis quærat, quam nuper sint de cœlò delapsi? Sed audiamus sultis illos ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐν οἷς ἔμνησεν ἡμεῖς: Prima Hierarchia (inquiunt) attenditur penes scientiam & statum contemplationis in conversione ad Deū, qua consistit in cognitione, hinc Cherubim, in dilectione, hinc Seraphim, & quiete, hinc Throni. In secundā Hierarchiā respicitur vel ad perfectionem potestatis, vel ad officia. Perfectio potestatis consistit vel in presidendō, hinc Dominationes, per quas Angeli boni in suū officiū diriguntur; vel in resistendō, hinc Potestates, per quas potestas Demonum reprimatur; vel in operandō, hinc Virtutes, per quas Deus miracula & sanitates operatur. Respectu officiorum quidam præsent Angeli, hinc Dominationes: quidam boni hominibus, hinc Principatus: quidam malis Spiritibus, hinc Potestates. In terciā Hierarchiā, respicitur vel ad actionem ministerialem, vel ad infimum statum activorum: Actio ministerialis Angelorum aut est circa regimen Principū, hinc Principatus: aut circa regimen & custodiam multitudinis, hinc Archangeli, aut circa regimen & custodiam unius personæ, hinc Angeli. Status activorum consistit in operandō, hinc ordo Virtutum, quarum est miracula operari, vel in docendō majora, hinc Archangeli, vel in docendō minora, hinc Angeli. Sic recenset D. Gerhard. in Tom. II. Loc. Theol. in Loc. de Creatione & Angelis.

THES. VII.

Angeli non sunt adorandi & invocandi.

I. Magna & multa Angelorum erga nos extant beneficia, ut non abs re quis quærat, num propterea invocationis honorem ipsis exhibere debeam? Respondeo, minimè. Non adoremus; sed colamus reverentiā & iustò honore. Quod potest fieri, si non abjectius de ipsis sentiamus, quàm dignitas eorum admittit; siq; ea quæ illis displicent, omittamus; & quæ placent, faciamus: Displicent peccata; placent verbi meditatio, & Christiana ejusdem

B

Pra-

Praxis. Quòd autem Angeli non sint adorandi & invocandi, iterum argumentis è Scripturà deductis stabiliam. Quorum est 1. Si SOLUS DEUS invocandus, infallibili necessitate sequitur, quòd Angeli non sint invocandi. Atqui SOLUS DEUS invocandus est, attestante Scripturà Deut. 6, 13. & Matth. 4, 10. Ergo. 2. Si Scripturà ἀγγέλων λατρείαν superstitionibus, à quibus cavendum, accenset. confectaneum est quòd illa impia adeoq; summò studio averfanda: Sed verum est prius, Col. 2, 18. Ergo & posterius 3. Si ipsi Angeli se adorari prohibuerunt: prohibita utiq; est ipsorum adoratio. Sed verum est prius, attestante Scripturà Apoc. 19, 10. cap. 22, 9. Ergo.

2. Erraverunt ergo Angelolatræ jampridem Apostolorum tempore, orti, quos fugere hortatur Apostolus suos Coloss. 2, 18. Erraverunt in primitivà Ecclesià quidam Patres, inter quos non postremus Origenes, qui & ipse Angelos invocandos censuit, proposità hac invocandi formulà. *Veni Angele, suscipe sermone conversum ab errore pristino, à doctrinà demoniorum, ab iniquitate in altum loquente, & suscipiens eum quasi medicus bonus, confove atq; instrue: parvulus est, hodie nascitur senex repuerascens, & suscipe retribuens ei baptismum secundæ regenerationis, & advoca tibi alios socios ministrum tui, ut cuncti pariter eos qui aliquando decepti sunt, erudiatu ad fidem.* Erravit Radulphus Monachus Fuldenfis, qui claruit circa annum CHRISTI 952. & nugatus est: Angelos passos esse, se à Patribus adorari, donec CHRISTUS opus redemptionis impleverit. Tunc enim adorationem non amplius passos, cum intelligerent, naturam humanam tantè esse momenti, ut CHRISTI morte proprià redimeretur. Errant adhuc Romanenses, qui eundem, de Angelorum invocatione, errorem propagant & propugnant, tum quoad Theoriam. tum quoad Praxin. Theoriam quod attinet: notus est Bellarmini aphorismus: *Sancti, sive Angeli sive homines, pie atq; utiliter à viventibus invocantur.* Quantum praxin spectat: non in Litanis saltem conjunctim Angelos invocant, sed disjunctim etiam, peculiaribus quibusdam preculis, ad peculiare quoddam Angelos directis.

THES. VIII.

Angelicæ revelationes hodie expectare periculosum; petere illicitum est.

1. Duo sunt hujus Theorematis confectaria, quæ decet ut è Scripturà comprobem. Unum est; *Angelicæ revelationes petere illicitum est.* Quod assertum duobus syllogismis includo. Sit 1. *Quodcunq; pertinet ad religionem & in Scripturà caret mandato, exemplo, promissione, illud facere est illicitum.* Atqui Angelorum revelationes petere, &c. Ergo. Dive epulo Luc. 16, sollicite petebat ab Abraham, ut ad suos fratres superstites & æquè securos mitte-

mitteret vel Angelum, vel animam sive beati sive damnati, qui eos à dissolutâ vitâ converteret: sed nolebat Abraham & respondebat: *Habent Moses & Prophetas, audiant illos.* 2. Si Deus ipse nunquam nos oblegat ad revelationes Angelorum: sed ad Legem: ad Prophetas: & ipsa Scriptura nos in omnibus sufficienter potest instituire: sequitur quod Angelorum revelationes petere sit illicitum. Atqui Deus nos nunquam oblegat ad revelationes Angelorum; sed ad Legem Jesu, 8, 20: ad Prophetas Luc. 16, 29: & ipsa Scriptura nos in omnibus sufficienter potest instruere. Tim. 3, 16. Ergo. Alterum confectarium est: Angelicas revelationes expectare periculosum est. Factæ sunt quidem angelicæ revelationes hominibus in instrumento Veteri & initio Novi, sed hodie illæ sicut & cætera miracula & extraordinaria Spiritûs Sancti donâ in Ecclesiâ confirmatâ desierunt, unde & hodie angelicas revelationes expectare periculosum est: Quod tali argumento confirmo: Si & ipse Diabolus se potest transfigurare in Angelum lucis, angelicas revelationes expectare periculosum est. Atqui verum est prius, at testante Scripturâ 2. Cor. 11, 14. Ergo & posterius.

2. Erravit ergo Cinglius, qui super genuinam significationem verborum in Coenâ Domini, *Hoc est corpus meum, Hic est sanguis meus*, expectavit revelationem angelicam, ubi ei Angelus noctu revelavit, verba, *Hoc est corpus meum*, idem valere ac, *Hoc significat corpus meum*. Sed ater an albus fuerit, ipse nescivit. Errant Enthusiastæ & omnes ii qui verbum Dei scriptum parvi facientes, immediatam revelationem à Spiritu Sancto, vel à Angelis in angulis expectant.

THES. IX.

Angeli mali in omnem æternitatem è supplicio gehenna non sunt liberandi.

1. Possit cui suboriri hoc dubium, quia Deus est infinitè misericors, numquam etiam vel tandem damnatorum Angelorum & hominum sit miserturus. Sed minimè. Ad hoc themation confirmandum afferro duo argumenta: 1. Quibuscunq; paratus est æternus ignis, in quo sunt vinculis æternis sub caligine servandi: illi in omnem æternitatem è supplicio gehenna non sunt liberandi. Atqui Angeli mali & c. Matth. 25, 41. Jud. epist. vers. 6. Ergo. 2. Quicunq; infinitum Deum laeserunt, nec possunt eum placare, illos manet infinita pœna. Atqui Angeli mali infinitum Deum laeserunt, nec possunt eum placare. Ergo Angelos malos manet infinita pœna. Et per consequens in omnem æternitatem è supplicio gehennæ non sunt liberandi.

2. Erravit ergo Origenes, Iohannes Denkins & Pannonius Anabaptistæ, Libertini quidam, & alij, qui senserunt Deum tandem omnium hominum & Diabolorum miserturum, ipsosq; ex inferno liberaturum.

THES.

Diabolus neq; futura præscit, neq; illa prædicere potest: multò minus est κρηδιονώτης.

1. Duo intelligo mihi iterum in hac ultimâ positione esse perstringenda. Unum est: *Diabolus neq; futura præscit, neq; illa prædicere potest.* Ut id quod res est fatear, dicam primo quid Diabolus præscire & prædicere possit, deinde quid non possit. Extra omnem controversiæ aleam positum est Diabolum quædam præscire & prædicere posse, & quidem 1. *Ex natura subtilitate.* Si enim homo præ cæteris sagacior potest aliquando futura quodammodo præscire & prædicere; cur non multò magis Dæmon. 2. *Ex temporum experientiâ.* Si enim vir prudens multarum & variarum rerum usu edoctus, potest quadantenus futura præscire & prædicere, cur non potius Dæmon. 3. *Ex Dei revelatione.* Si Deus ei, sicut & Angelis bonis & Prophetis aliquid revelet. *Potest ergo præscire & prævidere 1. ea quæ habent causas naturales, ut eclipses. 2. ea quæ sunt contingentia ad unam partem, ut mortem ex vulnere lethali, tempestatem futuram ex aëris constitutione, astrorum dispositione & inclinatione, & similia.* Hæc enim & Medici ac Mathematici probabiliter interdum præsciunt; magis Dæmon longè perspicacior hominibus, id poterit. *Non potest autem Diabolus, in quo cardo hujus Quæstionis vertitur, duo præscire & prædicere 1. quæ pendunt ab hominis arbitrio. Solummodo enim ex temperamenti constitutione aliquid colligit. 2. quæ Deus posuit ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ.* Alterum membrum est: *Diabolus non est κρηδιονώτης. Cognoscit* Diabolus cogitationes hominum malas quas ipse suggerit. *Cognoscit* hominum proprias cogitationes, quatenus ex signis, motibus, affectibus, gestu aliquo, aut similibus notis vel indicis, qualitercunq; produntur. Si enim Medici quasdam affectiones animi per pulsum agnoscunt; quidni Dæmon, longè subtilioris intellectus & judicii Spiritus, subtiliter hæc conjecturari, ac solerter ex qualicunq; signo internum animi cogitatum rimari ac cognoscere queat. *Verum enim verò non cognoscit* proprias hominum cogitationes, quatenus in se ipsis & intra animum sunt, sic enim solius Dei esse dicitur, corda & renes scrutari, 1. Schem. 16, 7. 2. Chron. 6, 30. Psalm. 7, 10. Ierem. 17, 20.

2. *Errarunt ergo olim Gentiles, qui oraculum Delphicum, Ephesium, & alia, de rebus futuris consultarunt. Errant etiamnum enormiter ij omnes, qui Diaboli instrumenta, Magos, Sagas, Lamias, de rebus futuris interrogant. Atq; hisce coronidem huic Decadi Quæstionum controversarum impositam volo, nihilq; amplius addo. Sit autem*

GLORIA IN EXCELSIS DEO.

quod facere haud potuissent, si non co-
Respondeo, Angeli sunt naturā Spiritūs
Quod autem aliquando corpus (sive
elementis, omnipotentia DEI extraor-
pserunt, id factum est *ut ex corpore*, u-
runt formæ informantes, sed assistentes.
miā istā peractā vel in nihilum, vel in id ut
Ast pergat qui, Angeli utiq; sunt corpore
disse, ut Genes. 18, 9 & 19, 3. Respondeo, id
revera non comederent: *vel ex dispensa-*
sumptæ: *vel non* quod esurirent, sed ut u-
rent. Quamquam cibus is non materialit-
turæ flammā absumptus. Atq; sic etiam
quod Angeli non sint corporei.

2. Errarunt ergo Patres ij omnes, qui
buerunt, è Græcis quidem, *Justinus, Tatianus,*
Tertullianus, Cyprianus, Augustinus &
te Angelorum hunc in modum disserit:
ius opus corporibus habeant: illa maxime
vina sententia. Nonne omnes (air) admin-
ministerium propter eos, qui hereditatem co-
dō impient ministerium suum absq; corpore
pore? Deniq; non est discurrere, nec de locō
quod frequenter Angelos faceret tam in dubi-
tas. Hinc est, quod & visi sunt Patribus: &
verunt. Serm. V. in Cantic. Cantic. Errant
Sacramentariæ loci, inter quos Zanchius
habere corpora, sed tamen præstantioris &
vel aër, vel cæli, qui è chaos fabricati sunt.

THESES. V.

Angeli in primitivā creatio-
fuerunt conditi.

1. Angelos à Deo creatos esse, The-
omnes pariter boni, quis ambigat. Quem
bit mihi probare hac Thesi, quod omne
Confirmo ergo tribus immotis fundame-
tra *sextiduum illud creavit ea omnia & sin-*

inq; haberent.
n dependentes.
uctum, sive ex
factum) assu-
is istius non fue-
n illud oecono-
fuit redactum.
in sacris come-
apparenter, cum
omiā formæ af-
velationis late-
ab angelicæ na-
s remotis, evici

lis propria attri-
Macarim: è La-
i de corporeita-
ercælestes Spiri-
vera & veredi-
s sunt: nisi in-
uonam ergo mo-
vives in cor-
re nisi corporum:
a probat autori-
unt, & pedes la-
uidam factionis
eritus: Angelos
antia, quàm sint

inter boniā Deo

um dedi, sed an-
pululum, incum-
Deo sint creati.
cung, DEUS in-
existere, Atqui
Angeli